

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 26 października 2011 r.

**Pan Zbigniew Buksiński
Wójt Gminy Augustów**

LBI-4101-12-02/2011
P/11/133

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, , Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Urzędzie Gminy Augustów („Urządzie”), prowadzenie gospodarki ściekowej, w latach 2009-2011 (I półrocze), na obszarze Gminy Augustów nieobjętym systemem kanalizacji zbiorczej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 4 października 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie prowadzenie gospodarki ściekowej na obszarze Gminy Augustów, nieobjętym systemem kanalizacji zbiorczej. Ocena negatywna wynika z:

- braku informacji o sposobie zagospodarowania 99,2 % (515.458 m³) ścieków nieodprowadzonych do oczyszczalni,
- nieprzygotowania i nieprzedłożenia Radzie Gminy projektu uchwały określającej górną stawkę opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych,
- nieprzygotowania i nieprzedłożenia Radzie Gminy projektu uchwały określającej wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych,
- nierzetelnego prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości ciekłych,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”

- nierzetelnego prowadzenia ewidencji umów zawartych na opróżnianie zbiorników bezodpływowych,
 - nieprowadzenia kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych,
 - nieegzekwowania od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku zawarcia umowy na ich opróżnianie,
 - nieegzekwowania od podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność usługową w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, obowiązków sprawozdawczych dotyczących przekazywania comiesięcznych wykazów zawartych i rozwiązanych umów oraz corocznych informacji o ilości zebranych nieczystości,
 - naruszenia przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej², przez brak zamieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej („BIP”) informacji o prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych.
1. Gmina Augustów nie była w pełni przygotowana pod względem formalnoprawnym do wykonywania zadań dotyczących prowadzenia gospodarki ściekowej na obszarach nieobjętych systemem zbiorczej kanalizacji sanitarnej:
- dopiero w trakcie kontroli NIK Pan Wójt wystąpił do Rady Gminy o uchwalenie górnej stawki opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i wywóz nieczystości ciekłych. Niedopełnienie tego obowiązku (wynikającego z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³), uniemożliwiało w latach 2009-2011 (I półrocze) wszczęcie postępowań w sprawie tzw. zastępczego opróżniania zbiorników bezodpływowych i wydania 670 właścicielom nieruchomości, którzy nie zawarli umów na opróżnianie takich zbiorników i wywóz nieczystości ciekłych, decyzji administracyjnych ustalających między innymi wysokość opłat i obowiązek ich uiszczenia oraz sposób udostępniania zbiorników w celu ich opróżnienia w ramach zastępczego wywozu nieczystości. Zgodnie z art. 6 ust. 11 ustawy o utrzymaniu czystości, opłaty naliczane za zastępcze opróżnianie zbiorników są dochodami budżetu gminy od 1 stycznia 2010 r. (do końca 2009 r. gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej)⁴;
 - nie określono wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport

² Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm., zwanej dalej „ustawą z 6 września 2001 r.”

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm., zwanej dalej „ustawą o utrzymaniu czystości”

⁴ Zgodnie z art. 6 ust. 11 ustawy o utrzymaniu czystości opłaty naliczane za zastępcze opróżnianie zbiorników są dochodami budżetu gminy od 1 stycznia 2010 r.

nieczystości ciekłych, mimo wymogu wynikającego z art. 7 ust. 3a ustawy o utrzymaniu czystości⁵.

Urząd dysponował uchwalonym *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Augustów* (zwany dalej „Regulaminem”)⁶ określającym m.in. obowiązki właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe oraz wymogi dotyczące szczelności i częstotliwości opróżniania tych zbiorników, a realizację zadań związanych z gospodarką ściekową na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej, powierzono osobie zatrudnionej na samodzielny stanowisku ds. ochrony środowiska i zaopatrzenia wsi w wodę.

2. W Urzędzie w latach 2009-2011 (I półrocze) nieprawidłowo wykonywano zadania wynikające z postanowień ustawy o utrzymaniu czystości, skutkiem czego nie posiadano informacji o sposobie zagospodarowania 99,2 % (515.458 m³) nieczystości ciekłych wytworzonych na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej:
 - nierzetelnie była prowadzona ewidencja zbiorników bezodpływowych, która zawierała jedynie dane obejmujące 82 zbiorniki, z 862 i 871 wykazanych w sprawozdaniach statystycznych SG-01⁷ za lata 2009-2010. W trakcie kontroli NIK Urząd pozyskał informacje, że na terenie Gminy Augustów mogą być 854 zbiorniki bezodpływowe na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej,
 - nierzetelnie prowadzono ewidencję umów zawartych przez mieszkańców Gminy Augustów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych, wymaganą przez art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości. Dane zawarte w ewidencji nie były aktualizowane, skutkiem czego nie odpowiadały stanowi faktycznemu. Za lata 2009-2010 i I połowę 2011 roku w ewidencji wykazano 191, zamiast - odpowiednio - 176, 182 i 184 umowy,
 - nie korzystano z uprawnień wynikających z art. 3 ust. 3 pkt 1 i art. 5 ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i nie kontrolowano właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe w zakresie posiadania umów na wywóz nieczystości ciekłych, jak również częstotliwości wywozu tych nieczystości w stosunku do ilości zużytej wody,
 - nie podejmowano działań w celu wyegzekwowania od przedsiębiorców prowadzących na terenie Gminy Augustów usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych

⁵ Do 31 lipca 2009 r. określenie tych wymagań należało do zadań wójta, a od 1 sierpnia 2009 r. należy do rady gminy.

⁶ Uchwała Rady Gminy Augustów Nr XXVI/229/06 z dnia 27 lutego 2006 r.

⁷ Część 3B Statystyka Gminy „Gospodarka mieszkaniowa i komunalna.”

i wywozu nieczystości ciekłych, wykonywania obowiązków sprawozdawczych, o których stanowi art. 9a ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości. Na przykład Urząd otrzymał z 35 z 62 wykazów o których mowa w art. 9a ust. 1 tej ustawy.

W BIP nie opublikowano informacji o prowadzonej przez Urząd ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz o sposobach i zasadach udostępnienia danych w niej zawartych, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 pkt. 3 lit. f w związku z art. 8 ust. 2 ustawy z 6 września 2001 r. Informacje te opublikowano w BIP w trakcie kontroli NIK

3. Gmina Augustów posiadała sieć kanalizacyjną na obszarze zamieszkałym zaledwie przez 5% mieszkańców (343 osoby). Dla terenów gminy nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej Urząd zapewnił możliwość zagospodarowania wytworzonych nieczystości ciekłych wydając zezwolenia trzem przedsiębiorcom na świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i wywozu nieczystości ciekłych.

Przepustowość miejskiej oczyszczalni ścieków (rocznie 3.650.000 m³) była wystarczająca do przyjęcia wszystkich ścieków z terenu Miasta i Gminy Augustów. Pan Wójt podjął również działania mające na celu rozbudowę sieci kanalizacyjnej oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, pozyskując środki na te zadania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Do końca 2013 roku wymienione inwestycje mają objąć swym zasięgiem 1.233 mieszkańców Gminy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) przygotowanie i przedstawienie Radzie Gminy projektu uchwały określającej wymagania jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych;
- 2) rzetelne, zgodne ze stanem faktycznym, prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych;
- 3) egzekwowanie od właścicieli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe obowiązku zawarcia umowy na ich opróżnianie oraz rzetelne prowadzenie ewidencji tych umów;
- 4) egzekwowanie przestrzegania ustawowych obowiązków sprawozdawczych przez przedsiębiorców prowadzących usługi w zakresie opróżniania zbiorników i transportu nieczystości ciekłych z terenu Gminy Augustów,

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku
Barbara Chilińska